

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 80 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kdo ščuje?

Nam ni v navadi, da prinesemo brž pred naše bralce, ako se kje kedaj kdo zažene v nas, v naš list in tudi v prepir se ne spustimo iz lehka. Čemú tudi? Iz preprirov pač ne pride nikomur koristi, nam pa je le za to, da spravimo, kar nam največ mogoče, koristi med slov. ljudstvo. Dnes pa storimo v tem nekako izjemo, kajti zdi se nam, da je v tem molčati na škodo slov. ljudstvu. Stvar pa je ta-le: Nek ponočnjak, pravi se, da je slov. krvi, napadel je nekje na nemško-slovenski meji tovariša, pravi se, da je nemškega pokolenja. klicaje: „Nemški pes, nocoj ti gre za kri!“ To je grdo, kazni vredno djanje in nam je prav po volji, čem huja da zadene ponočnjaka. Vendar kaj se izgodi? V Graški „Tagespošti“ bere se par dni pozneje, da je to — delo „Slov. Gospodarja“.

Ljubi Bog, kako pride pohlevni „Slov. Gospodar“ v dotiko s tem zločinom? Mi ne vemo ali „Tagespost“ zna za vse, torej zna tudi za to ter ji piše dne 9. novembra prec neko revše iz Maribora, da „Gospodar“ vedno ščuje zoper Nemce, da uči, naj „Nemce pes za plotom jé“ in je torej ono zlodejstvo le nasledek tega ščuvanja.

Mi imamo precej trde živce in kar se tiče grdenja, ki ga dobimo iz nemško liberalnih strani, za to nimamo ušesa ali ta grda, zlobna laž nam je bila le preveč. Vsled tega smo poslali h krati „Tagespošti“ popravek, češ, da ni resnica, da ščuje „Slov. Gospodar“ zoper Nemce, da je krivo, da uči „Slov. Gosp.“, naj „Nemce pes za plotom jé“ in da je torej zloba, če se „Slov. Gospodar“ spravlja v zvezo z onim zločinom.

„Tagespošta“ sicer objavi ta naš popravek, toda brž pristavi, da zna vsak, kdor pozna razmere na spodnjem Štajarji, da ščuje „Slov. Gosp.“ zoper Nemce. V številu 217. pa dokazuje potlej na dolgo in široko, ne več, da uči „Slov. Gosp.“, naj Nemce pes za plotom jé,

tudi ne naravnost, da je „Slov. Gosp.“ kriv zločina na nemško-slovenski meji, pač pa, da ščuje zoper Nemce ter je zato „ščuvarski list najhujše vrste“. Ali kaki so ti dokazi, ki jih navede brez zoba tetka iz Gradca? Iz štirih številk „Slov. Gosp.“ je zajela blizu toliko stavkov ter jih je v nerodni prestavi priredila za svoje bralce, češ, da je v njih pravo pravcato ščuvanje zoper Nemce!

Sirota pa ni dobro zadela ali pa v celem „Slov. Gosp.“ ni najti ščuvanja zoper Nemce. V vseh onih stvkih namreč ne stoji nikjer besedice o Nemcih, ampak le o nemškutarjih. To prizna „tetka“ tudi sama, kajti ima le „Deutschthümer“, nikjer pa „Deutsche“. Vse to pa je ne moti, da sklene iz njih na to, da je „Slov. Gosp.“ „ščuvarski list najhujše sorte“.

Ko bi „tetka“ imela bralce, ki imajo dovolj lastne razsodbe, lahko bi ji bili mi za to njeno dokazovanje hvaležni, kajti pri njih bi vzbudilo le „veselost, kakor jo zasluži“. Ali „tetka“ pozna svoje bralce, za to se upa pred nje tudi na brgljah pa jim še kaže na nje, češ, kako da so njene noge močne in pa — zdrave.

Novi pravosodnji minister pa slov. ljudstvo.

Prijatelj iz Ljubljane nas opozarja na članek, ki ga ima „Slov. Narod“ na čelu svoje 264. številke in mi ga radi objavimo, tem raji, ker se tiče nas, to se pravi razmer na slov. Štajarji. Prav iz srca so nam vzete te-le besede v „Slov. Narodu“:

Veselite, ki smo ga bili izražali ob imenovanju grofa Schönborna pravosodnjim ministrom, ni bilo dolgotrajno, kajti danes že spominjamo se svetopisemskega izreka: „Po njih delih jih bodete sodili“. Tako delo je bilo imenovanje novega okrajnega sodnika v Ormoži, kjer so se prejšnjega bili odkrižali, da si je šlo le s težavo.

Previdnost nam vелеva, da v tej zadevi ne zapišemo mnenja svojega, zato se omejujemo na to, kar je priobčila Praška „Politik“ v do-

pisu iz Celja dne 11. t. m. Rečeni dopis je stvarno in mirno pisan ter prihaja iz peresa odličnega rodoljuba in slove v prevodu:

„Z opravičeno napetostjo smo pričakovali prvi vladni čin, ki se tiče slovenskih interesov, pri novem pravosodnjem ministru, zakaj ta bi nas imel poučiti, kako da se misli ravnati novi pravosodnji načelnik gledé slov. programa bistvene točke. Tak pa nam je prinesla „Wiener Zeitung“ z dne 6. t. m. — bila so to imenovanja na izpraznjena mesta v okrožji Celjskem — in mi izjavljamo takoj, da nam ni ugajal.

Mi Slovenci imamo mnogo razlogov, da pri svojem prizadevanji, naj se nam uresniči narodni program, pred vsem poudarjamo osobno vprašanje. Našim nasprotnikom to ni neznano, da pride na osebe mnogo, in to v pravosodstvu — vse. Da si pomagajo in nepoučene varajo, za to so si izmislili obrekovanje ter skušajo dokazati, da je vse to le borba za službe. Poučenih in stvarno mislečih ljudi seveda ne pridobijo za te svoje nazore. V tem, da se ne morejo premestiti in odstaviti, dalje v tem, da imajo sodišča pravico protestovati, so li naredbe zakonite, — v tem imajo sodnijski uradniki zaslombo, da jim je možno, brez pridržka izražati naklonjenost ali pa mržnjo svojo gledé rabe slovenskega jezika v uradu. No, gledé rabe slovenščine pri uradih, zlasti pri sodiščih, imamo le naredbe. Te naredbe opirajo se sicer vse na § 19. državnih osnovnih zakonov, — toda oni, ki bi jih imeli izpolnjevati, le-ti jih nečejo izpolnjevati, izgovarjajo se rekoč: § 19. izreka samó načelo; da se pa načelo izvrši, treba posebnega zakona, — naredbe izdane o jezikovnem vprašanji torej nimajo vezilne moči.

Tega sklepanja nimajo samo naši nasprotniki, — imajo ga vsi nasprotniki Slovanov.

Ker je po tem vsacemu jasno, kako težko da je rešiti jezikovno vprašanje po zakonodavnem potu in ker razvijajoči se narodi, kakor narod slovenski, ne morejo dopuščati, da bi vse pri starem ostalo, dokler se ne uredi jezikovno vprašanje, zategadel po pravici zahtevajo naredbe v zmislu in duhu državnih osnovnih zakonov, zahtevajo osob, ki morejo in hočejo izvajati take naredbe. V tem tičijo nagibi, zakaj narod slovenski zahteva, da se imajo na javna mesta namestiti osebe, ki imajo razven družih potrebnih lastnosti tudi sposobnost in voljo, da bodo izpolnjevali naredbe, izdane gledé rabe slovenskega jezika.

Če gre za pravo, imamo dovolj naredb, ki urejajo rabo slovenščine pri sodiščih ter bi v rokah slovenskemu uradovanju prijaznih mož omogočile tako poslovanje, da bi v tem oziru ne preostajalo mnogo do uresničenja našega narodnega programa.

Prvo imenovanje nas je torej presunilo in nadejati se nam je še mnogo začudenja, ako se

novi minister ne postavi na svojega prednika stališče, ki je v pošteval jemal službena leta in druge odnošaje a tudi gore omenjene razmere.

Razpisana so sedaj mesta: okrajnega sodnika v Šmarji pri Jelsah, mestni svetnika in pristava pri deželnem sodišči v Celovci in mesto predsednika okrožnemu sodišču v Rudolfovem. Le tedaj, ako se za poslednje imenovana mesta izbere prava osoba bomo gotovi, da se ne bode zopet odpravilo vse, kar se je poslednja leta pravosodstvu v jasno korist v djanji uvedlo.

In ali se ne bode gledalo na to, da bi se za rečeni mesti pri deželnem sodišči v Celovci imenovala sposobna prosilca, da se odpravijo gorostasnosti, da se s slovenskim ljudstvom — s tretjino vsega prebivalstva — obravnava po tolmačih. Dozvoljujemo si opozarjati grofa Schönborna na pritožbe, ki so se čule poslednja leta v javnem parlamentu o sodnijskih razmerah na Koroškem, kolikor se tičejo prebivalstva slovenskega. Se ve, da kakor stvari stojé, se nj. preuzvišenost o naših pritožbah opravičenosti ne bode mogla poučiti iz predlogov za navedena imenovanja, zastoj bode v njih iskal napotila, kako naj odpravi tako zlo; o tem se bode nj. preuzvišenost morala poučiti kje drugje.

Vendar se za zdaj nečemo udajati tožnim razmišljanjem, temveč upamo, da bode novi pravosodnji minister spoznal razmere ter delovanje svoje tako uredil, da ne bode v nasprotju z načeli, na katerih sloni ministerstvo grofa Taaffe.“

Dopisi.

Iz Dunaja. (O vseučilišči) Rojaki! Že mnogokrat poudarjalo se je v naši družbi, kako potrebno in važno bi bilo, da se osnuje podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju in storili so se tudi potrebni koraki, da se obistini ta namen. Slovenski klub na Dunaju je po našega vladarja prevzvišenih mislih skusil uresničiti ta namen o priliki štiridesetletnice njegovega vladanja, slovenski klub izdelal je pravila, katera so tudi že potrjena. Ni treba natančneje opisovati nujnosti in važnosti takega društva, saj je znano vsakemu, kako hudo se čisto godi našim velikošolcem, ki nimajo od doma ni podpore ni uspešnih priporočil. Ne samo, da si izpodkopavajo zdravje, da morajo duševno delati na vse pretege, da s tem zgubljajo moč in čas za učenje, odrivajo se tudi na pota, ki jih vodijo od poklica določenega jim po dovršenih naukih ter odtezajo na tak način narodnemu delu. Temu naj opomore naše društvo, varuje naj velikošolca prvi čas bivanja na Dunaju reve in gladú, daje naj mu priložnosti pridobiti si kako postransko opravilo, ki mu ne jemlje vse delavnosti in vsega časa. Za-